

Smlouvy s rodiči a využití Individuálního výchovného plánu na střední škole

Ing. Alena Petrijanošová, DiS.

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Alena Petrjanošová, DiS.**

Osobní číslo: **H120304**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Smlouvy s rodiči a využití Individuálního výchovného plánu na střední škole**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury k problematice řešení kázeňských problémů ve škole.

Vymezení teoretických východisek o problematice chování žáků ve škole.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENDL, Stanislav. Kázeňské problémy ve škole. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-436-0.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KYRIACOU, Chris. Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-945-3.

MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ. Problémy s chováním ve škole – jak na ně: individuální výchovný plán. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2013. ISBN 978-80-7478-026-4.

SALAVCOVÁ, Miroslava a Václav MERTIN. Metodické pokyny k pokusnému ověřování nové formy spolupráce s rodinou a školní péče o žáky, u kterých se projevuje rizikové chování, a k zavedení Individuálního výchovného plánu. Praha: MŠMT, 2011.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Hana Navrátilová
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

23. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 23. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 14. 4. 2014

..... Ing. Alena Pelyanová, D.S.

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, utíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprázdnil autor takového díla udělit svolení bez vázného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 subsťává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 příměně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na výhody a nevýhody Smluv s rodiči a na možnosti zavedení Individuálního výchovného plánu na středních školách. Teoretická část se zabývá kázeňskými problémy studentů, dále je zde zahrnuto vymezení pojmů Individuální výchovný plán a Smlouvy s rodiči a uvedeny zahraniční zkušenosti s jejich využitím.

Empirická část se zaměřuje na dosavadní spolupráce rodičů a školy, hlavně na to, jaké jsou názory rodičů studentů jedné střední školy na samotnou možnost zavedení Individuálního výchovného plánu na škole, kterou jejich potomek navštěvuje, a také na otázky spojené s výhodami a nevýhodami smluv.

Klíčová slova: kázeňské problémy, Individuální výchovný plán, výhody Smluv s rodiči, nevýhody Smluv s rodiči, zahraniční zkušenosti.

ABSTRACT

This bachelor's thesis is focused on the advantages and disadvantages of the Contracts with parents and the possibility of introducing Individual educational plan for secondary schools. The theoretical part deals with student discipline problems, there is also included definitions of Individual educational plans and Contracts with parents and the foreign experience with their implementation. The empirical part focuses on what is existing cooperation between parents and schools, and most importantly, what are the views of parents of the particular secondary school students on the introduction of the Individual educational plan of the school their children attend and also on issues related to the advantages and disadvantages of contracts.

Keywords: discipline, individual educational plan, advantages of the Contracts with parents, disadvantages of the Contracts with parents, abroad experience.

Ráda bych poděkovala své rodině za podporu, kterou mi věnovala při mém studiu a psaní bakalářské práce.

Za cenné rady a postřehy při tvorbě této práce velmi děkuji své vedoucí Mgr. Haně Navrátilové.

Poděkování patří i všem, kteří se podíleli na získání důležitých informací potřebných k realizaci a dokončení mé bakalářské práce.

Motto:

„Zlepšeme sami sebe, tím selepší vše.“

Friedrich Nietzsche

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KÁZEŇ	12
1.1 CHOVÁNÍ ŽÁKŮ VE ŠKOLE	12
1.2 ŠKOLNÍ ŘÁD	14
1.3 POMOC DALŠÍCH ODBORNÍKŮ	15
1.4 KÁZEŇSKÁ OPATŘENÍ.....	15
1.5 SPOLUPRÁCE ŠKOLY A RODIČŮ	16
2 INDIVIDUÁLNÍ VÝCHOVNÝ PLÁN	18
2.1 OBLASTI SLEDOVANÉ POKUSNÝM OVĚŘOVÁNÍM	20
2.2 VÝHODY SMLUV S RODIČI	21
2.3 NEVÝHODY SMLUV S RODIČI	22
2.4 ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ	23
2.4.1 Cooperation-Parents-School	23
2.4.2 Smlouvy rodičů se školami v Německu.....	23
2.4.3 Smlouvy rodičů se školami v Anglii	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	26
3 REALIZACE ŠETŘENÍ	27
3.1 PROBLÉM ŠETŘENÍ.....	27
3.2 CÍLE ŠETŘENÍ	27
3.3 OTÁZKY ŠETŘENÍ	27
3.4 POJETÍ ŠETŘENÍ	27
3.5 METODA ŠETŘENÍ.....	27
3.6 SOUBOR A ZPŮSOB JEHO VÝBĚRU	28
3.7 ANALÝZA DAT.....	28
4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ	29
5 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	35
ZÁVĚR	38
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	40
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	42
SEZNAM OBRÁZKŮ	43
SEZNAM TABULEK	44
SEZNAM PŘÍLOH	45

ÚVOD

O skutečnosti, že na našich školách se velmi často vyskytují velké problémy s chováním žáků, svědčí kromě kazuistik a stížností učitelů i rozsáhlejší výzkumná šetření. Situace ve školách zachází někdy až tak daleko, že do nich chodí s obavami před nekázní žáků i někteří učitelé. Tato skutečnost bývá mnohdy hlavním důvodem odchodu učitelů ze školy. Výchovné problémy současně brání i dětem efektivně se učit a snižují jejich pocit bezpečí. Také proto rozhodlo bývalé Ministerstvo školství, že ověří v praxi funkčnost tzv. smluv s rodiči. Smlouvy s rodiči jsou odborně nazývány Individuálním výchovným plánem, nově pak Individuálním výchovným programem. Smyslem smluv není, že budou podepsány všemi rodiči, ale pouze těmi, jejichž děti mají ve škole problémy s kázní. Tímto podpisem by také současně převzali odpovědnost za chování svého potomka ve škole.

Pokusným ověřováním v praxi se ukázalo, že velkou řadu drobnějších problémů lze efektivně vyřešit již pouhou domluvou učitele s rodiči a současně zvýšeným zájmem obou zúčastněných stran. Projekt na druhé straně ale také zjistil, že někteří učitelé neumějí s rodiči komunikovat a někteří rodiče se zase nechtějí vůbec zapojit. Smlouvy s rodiči by měly být podle bývalého ministra školství Josefa Dobeše též šancí, jak zajistit u rodičů zodpovědnost za chování jejich potomka během vyučování. Dobeš chtěl tímto krokem také předejít závažnějším incidentům. Ve světě nejsou smlouvy škol s rodiči žádnou novinkou, ve Velké Británii jsou dokonce povinné.

Ministerstvo školství v minulém roce po dvouletém testování na několika desítkách škol používání Individuálních výchovných plánů odsouhlasilo. Základní školy mohou oficiálně uzavírat smlouvy s rodiči dětí, jež zlobí, vyrušují při výuce nebo se chovají agresivně. Smlouvy s rodiči jsou tedy určeny pro případy, kdy selžou běžná opatření. Jsou dobrovolné a musí s nimi souhlasit škola, žák i rodiče.

Cílem této bakalářské práce je zmapovat realizaci Individuálních výchovných plánů na našich základních školách a zjistit, zda by bylo možné jejich zavedení i na školách středních.

V teoretické části je nastíněna problematika pokusného ověřování Individuálních výchovných plánů na dobrovolně zainteresovaných základních školách a také jsou zde uvedeny možné výhody a nevýhody smluv s rodiči. Praktická část je pak věnována kvantitativnímu šetření, kdy formou dotazníku byli osloveni rodiče studentů jedné střední školy. Cílem

bylo zjistit, jaké jsou jejich názory na možnost zavedení Individuálních výchovných plánů i na středních školách.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KÁZEŇ

Kázeň a také otázky s ní související jsou běžnou součástí lidského života. Dospělá společnost, skupiny, komunity, kmenová společenství a rodiny se vždy snažily nějakým způsobem působit na svoje děti a dospívající, aby se chovaly v souladu se zavedenými normami chování specifickými pro potřeby a tradice daného uskupení. Kázeň lze považovat za jeden ze základních cílů výchovy. Nejedná se proto pouze o prostředek výchovy, pomocí kterého přivádíme žáky k tomu, aby se učili, ale také o výchovný cíl (Bendl, 2011a, s. 16, 26).

Vzhledem k fyziologickým mechanismům a zákonitostem, jež jsou základem tvorby návyků ukázněného chování, by měl být ve školách zaváděn relativně pevný řád. To znamená formulovat jasná pravidla chování, důsledně a opakovaně vést děti k ukázněnému chování a v neposlední řadě také upevňovat kladné návyky společenského chování a samozřejmě dbát na jejich dodržování. Díky opakovanému cvičení a učení ukázněnému chování dochází u žáků v jejich nervovém systému k tvorbě dočasných spojů, podmíněných reflexů a jejich soustav. Kázeň tak přechází do nitra jedince. Stává se jeho organickou součástí a je už tedy v člověku fyziologicky obsažena (Bendl, 2004, s. 64).

1.1 Chování žáků ve škole

Chování žáka ve škole se v podstatě řídí dvěma normami. První normou je školní řád, případně v některých třídách jsou zavedena takzvaná pravidla chování ve třídě. Druhou nepsanou normou jsou pokyny vedení školy, učitelů, případně dalších zaměstnanců školy. Školní kázeň je možné definovat jako vědomé dodržování školního řádu (pravidel chování ve třídě) a pravidel (pokynů) stanovených učiteli, případně ostatními zaměstnanci školy.

Součástí kázeňských norem ve škole je i legislativa. Například povinná školní docházka je zahrnuta v §34 školského zákona č.258/1996 Sb. Dále jsou legislativně ošetřeny i další jevy týkající se kázně, například ohrožování mravní výchovy mládeže, zdravotní ochrana mládeže a jiné. Lze sem zařadit i některé Pokyny ministrů školství nebo jejich náměstků týkající se oblasti prevence a řešení sociálně negativních jevů na školách. S těmito materiály sice nejsou žáci přímo seznamováni, ale to podstatné z nich bývá součástí školního řádu nebo pokynů pedagogů. Z dlouhodobého hlediska se bohužel pohled na kázeň ve škole mění v tom smyslu, že zatímco dříve se děti musely přizpůsobovat škole, co se týká například školní kázně, stylu výchovy, organizačních forem výuky, dnes se škola spíše přizpůsobuje dětem (Bendl, 2011b, s. 33-35).

Podle Bendla (2004, s. 24) plní kázeň uvnitř školy dva hlavní cíle. Jednak zajišťuje učitelům a žákům bezpečí a zároveň vytváří prostředí podporující učení.

Naopak nekázeň ve školách je jedním z hlavních stresorů nejenom pro děti v roli žáků a studentů, ale také pro učitelské povolání. Projevy nekázně mohou být častým důvodem obav žáků ze školní docházky, ale také jedním z hlavních důvodů proč učitelé opouštějí své povolání a absolventi pedagogických fakult nenastupují na učitelskou dráhu. Autorem originální teorie rušivého chování je psychiatr Rudolf Dreikurs. Za projevy špatného chování dětí je podle něj třeba vidět cíl, kterého chtějí svým chováním dosáhnout. Psychiatr člení špatné chování dětí do čtyř základních skupin, tedy cílů. Chce tak vyjádřit, že dítě zlobením sleduje nějaký cíl, jako jsou moc, msta, upoutání pozornosti, předvádění vlastní neschopnosti (Bendl, 2011a, s. 15).

Bendl (2011a, s. 81) uvádí, že v některých západních zemích, převážně anglosaských, vedla neúnosná míra kázeňských problémů ve školách k ustavení pedagogické disciplíny zvané Classroom Management, neboli třídní management. Třídní management lze charakterizovat jako proces vytváření podmínek, které jsou příznivé pro zapojení žáků do školních aktivit. Zahrnuje široký okruh aktivit od uspořádání podmínek učebního prostoru, nastolení a udržení situací učení, sledování chování žáků až po vypořádání se s chováním, jež je nežádoucí a odchyluje se od očekávané normy (Bendl, 2011a, s. 81; Vališová, Kasíková et al., 2007, s. 236).

Příčiny nekázně můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. Mezi vnitřní patří dědičnost a fyziologie, k vnějším řadíme výchovu a prostředí. Může se ale vyskytnout i kombinace obou faktorů. Za obecné a hlavní příčiny nekázně žáků považujeme větší dávku vrozené agresivity u některých dětí, proto se v poslední době věnuje velká pozornost genetickým studiím a příčinám deviantního chování. Důvodem jsou i některé formy onemocnění či poruchy chování jako například hyperaktivita s poruchou pozornosti. Poruchy chování jsou podmíněny jak biologicky, tak psychosociálními faktory s určitou genetickou predispozicí. I nedostatky ve výživě dětí mohou být příčinou nekázně. Odborníci na výživu a stravování varují, že pitný režim je sice důležitý, ale že některé druhy nealkoholických nápojů obsahují látky, které mohou u dětí zvyšovat agresivitu, nebo stejně jako těžká jídla utlumit aktivitu. Dalšími příčinami mohou být nedostatečná výchova v rodině, životní prostředí, nekázeň ve společnosti, negativní vliv mediálního násilí, přetíženost dětí, nuda, některým dětem trvá déle přivyknout si na školní režim, předvádění se chlapců před děvčaty a naopak, boj

žáků o moc, vzájemné antipatie mezi žáky, případně učiteli a žáky, nevábné školní prostředí, testování učitele - co žákům dovolí, dále také snaha některých žáků upozornit na sebe, fyziologická neposlušnost, školní neúspěšnost, chování některých učitelů a jiné (Bendl, 2004, s. 27-36).

Formy nekázně ve školách se proměňují s dobou. Nástup nových negativních typů chování je úzce spojen s pokrokem v oblasti vědy a techniky a souvisí s vývojem nových technologií. Některé dřívější projevy nekázně jako třeba projevy bezbožnosti a rouhání prakticky vymizely, další jako šikana, drzost a vulgárnost pak přetrvávají stále. Objevují se i nové přestupky, mezi něž patří nošení výbušnin do škol, vyrušování případně opisování prostřednictvím mobilních telefonů nebo telefonáty oznamující výskyt výbušniny ve škole. Některé přestupky jako alkohol, kouření a drogy lze označit za staronové (Bendl, 2011b, s. 36-37).

V posledních desetiletích velmi výrazně stoupl výskyt syndromu rizikového chování (risk behaviour syndrome), a to hlavně v rozvinutých západních zemích. K syndromu rizikového chování v dospívání patří zneužívání návykových látek, negativní jevy v reprodukční oblasti - předčasné zahájení sexuálního života, pohlavní nemoci, střídání partnerů a další. Patří sem také negativní jevy v psychosociální oblasti, jako jsou poruchy chování, deprese, sebevražedné chování, agresivita, poruchy školního prospívání. Následky tohoto syndromu bohužel patří v řadě zemí k nejčastějším příčinám úmrtí mladých lidí ve věku patnácti až devatenácti let. Také světová zdravotnická organizace WHO říká, že klíčem ke zdraví dorostu je jeho chování (Bendl, 2011a, s. 28-29).

1.2 Školní řád

Škola by měla disponovat funkčním Školním řádem. Takovým, jenž obsahuje žákům srozumitelné informace. Žáci musí přesně vědět, co se od nich očekává a jaké chování je žádoucí. Na tvorbě školního řádu se spolu s učiteli mohou podílet i sami žáci. Když se totiž školní pravidla po diskusích s učiteli stanou i jejich pravidly, je možný předpoklad, že se podle nich budou snáze řídit, než když jim budou nařízena bez možnosti se vyjádřit. Učitelé by se při seznamování žáků se školním řádem neměli v žádném případě omezit pouze na formální přístup. Měli by s žáky postupně probrat všechny body, které jsou ve školním řádu obsaženy. Pravdou je, že většina neukázněných žáků moc dobře ví, co se ve škole smí a co naopak ne. Objevují se ale i případy pramenící z neznalosti školního řádu (Bendl, 2004, s. 177).

1.3 Pomoc dalších odborníků

Výchovný poradce

Výchovný poradce spolupracuje s ostatními učiteli a také s rodiči, společně hledají příčiny problémového chování žáků a prostředky k jeho odstranění. Hlavní úlohou výchovného poradce je sledovat, jakým způsobem se žáci ve škole chovají a projevují a také zajišťovat kontakt s žáky v individuální i kolektivní rovině.

Školní psycholog

Sleduje žáky celou dobu jejich školní docházky a úzce spolupracuje s učitelským sborem. Žákovi, jenž má ve škole nějaké problémy, může školní psycholog pomoci lépe zhodnotit jeho ambice, motivaci a schopnosti.

Pedagogicko-psychologická poradna

Centra, která nabízejí pomoc žákům i jejich rodinám. Realizuje se zde diagnostika a také náprava některých specifických poruch učení a chování (Auger a Boucharlat, 2005, s. 103-104).

1.4 Kázeňská opatření

I přes různá omezení učitelé stále využívají bohatou škálu výchovných opatření. Jejich spektrum je široké, sahá od napomenutí, domluvy, sdělení rodičům, pozvání rodičů do školy až po napomenutí třídního učitele či jednání výchovné komise. V mimořádných situacích se mohou učitelé obrátit na orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo na policii. Z dlouholetých zkušeností vyplývá, že uvedená opatření jsou účinná tak na prvním stupni základní školy, ale u žáků s opakovaně problémovým chováním rozhodně nemají úspěch. Podle zkušeností učitelů zejména tito žáci z nich nemají obavy a rodiče je v tom ještě často podporují. Je možné také předpokládat, že výraznější efekt těchto opatření se může objevit u dětí, které by se polepšily i bez dvojky z chování či poznámky (Mertin a Krejčová, 2013, s. 41).

Hodnotit při klasifikaci chování žáka základní nebo střední školy stupněm 2 - uspokojivé, případně 3 - neuspokojivé však není kázeňským opatřením. Kázeňské opatření lze totiž uložit ihned po zjištění, že žák porušil školní řád, na základě posouzení míry tohoto jednorázového porušení. Klasifikace naopak závisí na výsledcích dlouhodobého sledování projevů žáka a je zde závislost na pravidlech hodnocení žáků, která jsou stanovena ve školním

řádu. Ve školách, jež poskytují střední vzdělávání, je možné při zaviněném porušení povinností stanovených školním řádem žákovi uložit napomenutí třídního učitele, napomenutí učitele odborného výcviku, důtku třídního učitele, důtku učitele odborného výcviku či důtku ředitele školy, a to podle závažnosti tohoto porušení. Uložení napomenutí nebo důtky a současně také i důvody je nutné prokazatelným způsobem oznámit žákovi. V případě, že je žák nezletilý, i jeho zákonnému zástupci. Pravidla související s ukládáním napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu. Na žáky škol, kteří již splnili povinnou školní docházku, se vztahuje podmíněné vyloučení nebo vyloučení žáka ze školy (ČŠI, © 2012-2013).

1.5 Spolupráce školy a rodičů

Spolupráce s rodiči by měla začít ještě dříve, než dítě nastoupí do první třídy základní školy. U rodičů tak dojde k posílení pocitu, že vzájemná spolupráce je nedílnou a samozřejmou součástí školy, kterou jejich dítě navštěvuje. Dalo by se říci přímo nepsanou povinností. Pak je možné v situaci, kdy náhle nastane problém, těžit z dřívější pozitivní spolupráce, již škola systematicky budovala.

Spolupráci rodičů se školou je možné rozvíjet a naplňovat rozmanitými způsoby. Patří mezi ně například třídní schůzky, webové stránky školy, telefonický styk, sdělení pro rodiče, různé třeba i neformální akce. Když škola od začátku komunikuje s rodiči různými způsoby, dochází ke zvýšení pravděpodobnosti, že se případné problémy budou řešit dříve, než přesáhnou přijatelnou mez. Ochotu rodičů spolupracovat posiluje také zaměření učitele na řešení vzniklého problému, nikoliv na kritiku minulosti. Základní metodou používanou při prevenci nebo při řešení problémů s chováním ve škole je rozhovor učitele s rodiči nebo žákem (Mertin a Krejčová, 2013, s. 90-95).

Novinkou ve spolupráci rodičů a školy jsou smlouvy s rodiči dětí, které zlobí, vyrušují při výuce nebo se chovají agresivně. Ministerstvo školství takzvaný Individuální výchovný plán dva roky testovalo na několika desítkách škol (Jiříčka, 2013).

Individuální výchovný plán zachycuje průběh a výsledek domlouvání dvou svobodných subjektů, tedy učitelů a rodičů. Nezapomíná se pochopitelně ani na dítě. Je primárně určen pro základní školy, ale neoficiálně také pro školy mateřské a střední. Soustřeďuje podstatnou část aktivit učitelů a současně i rodičů na prevenci problémů s chováním a na reálný

zásah u žáků, u nichž se již problémy s chováním ve škole vyskytly (Mertin a Krejčová, 2013, s. 152-153).

2 INDIVIDUÁLNÍ VÝCHOVNÝ PLÁN

Koncept s oficiálním názvem Individuální výchovný plán vznikl na MŠMT ČR v roce 2010. Je možné se setkat i s použitím názvu Smlouva s rodiči, ale tento název byl považován spíše za pracovní. Ke konci období pokusného ověřování došlo k ustanovení oficiálního názvu Individuální výchovný program (Švancar, 2011a, s. 16; MŠMT, ©2013a).

Jedná se o nové opatření pro rodiče, u jejichž dětí se opakovaně objevují výchovné problémy, přestupky proti školnímu řádu či pravidlům třídy. Sepsáním navrhované dohody by na sebe rodiče převzali větší zodpovědnost za chování svého potomka ve škole. MŠMT chce tímto způsobem nejenom zvýšit vážnost učitelské profese, ale také chránit pedagogy i ostatní žáky před narůstající agresivitou některých žáků. Smlouva s rodiči se vytváří v situaci, kdy už běžná opatření jako například domluva s žákem nebo rodiči nemají žádný efekt. V tomto případě dojde k vytvoření Individuálního výchovného plánu. Jeho obsahem jsou reálné úkoly a závazky pro školu, rodiče i samotného žáka. Základní kostru návrhu Individuálního výchovného plánu vytváří škola, po důkladném projednání s rodiči i žákem ji všechny zúčastněné strany podepíší. Individuální výchovný plán se upravuje podle aktuálních problémů dítěte a rodiny (MŠMT, ©2012).

Díky spolupráci mezi školou a rodinou prostřednictvím Individuálního výchovného plánu dochází k zajištění určitého vyváženého tlaku na žáka a jeho zákonného zástupce a jejich potřebné podpory za účelem dosažení požadované změny.

Tato spolupráce je jedním ze stupňů strukturovaného postupu při řešení rizikového chování žáka v rámci školy (MŠMT, ©2013b). Jednotlivé stupně jsou shrnuty v *Tab. 1*.

Psychologové V. Mertin a L. Krejčová (2013, s. 152-153) konstatují, že pod souhrnným názvem Individuální výchovný plán se skrývají dvě linie péče o slušné chování ve škole. Jednak jde o systematické a trvalé hledání konkrétních a individuálních cest pomoci při řešení výchovných problémů u jednotlivců nebo také u celých tříd a současně také dochází k pocitu potřeby sepsání návrhů na řešení výchovných problémů v dohodě, protože dosavadní hledání nebylo bohužel příliš úspěšné. Návrhem písemné dohody je vyslán signál, že situace je vážná. Pokud nedojde k zaznamenání výrazné aktivity, vstřícnosti a zlepšení chování, bude se muset škola obrátit s žádostí o pomoc na instituce mimo danou školu.

Tab. 1 Řešení rizikového chování žáka v rámci školy (MŠMT, ©2013b)

Stupeň	Forma spolupráce	Popis spolupráce	Specifika spolupráce
1.	Pohovor se žákem	Rizikové chování žáka řešeno pouze v rámci školy mezi pedagogickým pracovníkem školy a žákem.	K dosažení žádoucí změny se škola opírá zejména o motivovanost žáka a jeho kompetence. Míra kontroly a tlaku na změnu mírné. Spolupráce - domluva.
2.	Jednání se žákem a zákonným zástupcem	Rizikové chování žáka řešeno v rámci školy mezi pedagogickým pracovníkem školy, žákem a jeho zákonným zástupcem.	K dosažení žádoucí změny se škola opírá o motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka. Dochází ke zvýšení kontroly a tlaku na změnu, žákova autonomie začíná být omezována. Spolupráce - domluva.
3.	Individuální výchovný plán	Jednotlivé strany se zavazují k plnění stanovených úkolů. Dokument dále obsahuje konkrétně stanovená opatření, která budou naplněna, pokud ani za podpory všech zúčastněných stran nedojde k odstranění rizikového chování žáka (a to z důvodu, že žák není schopen za dané podpory na svém chování pracovat či jedna (či více) strana není schopna danou podporu v potřebné míře poskytovat).	Zvýšení kontroly a tlaku na změnu, a to nejen v případě žáka, ale v určité míře všech zúčastněných. Je zde předpoklad, že jedna (či více) zapojená strana není motivována k požadované změně či k poskytování potřebné podpory. Spolupráce - závazek.
4.	Postoupení případu další straně	Škola využila všech dostupných způsobů řešení rizikového chování žáka a možností podpory zákonných zástupců,	

Stupeň	Forma spolupráce	Popis spolupráce	Specifika spolupráce
		případ je předán do kompetence další straně.	

Ministerstvo školství v minulém roce po dvouletém testování schválilo používání Individuálních výchovných plánů. Tyto plány byly ve školním roce 2011/2012 cvičně zkoušeny na 35 základních školách, v roce 2012/2013 se připojilo dalších 19 škol. Pokusné ověřování skončilo vloni na konci června. Během ověřování tohoto projektu se nejčastěji ke smlouvám přistupovalo z důvodu neplnění školních povinností nebo domácích úkolů, zapomínání pomůcek, kvůli hrubému vyrušování při vyučování, nevhodnému chování k učitelům, agresivitě, pozdním příchodům nebo záškoláctví. Potíže byly i s krádežemi, distribucí a držetím návykových látek, vandalismem nebo nošením nevhodných předmětů do školy. Pilotní školy si smlouvy s rodiči převážně pochvalovaly (Jirička, 2013).

2.1 Oblasti sledované pokusným ověřováním

Je samozřejmé, že ne všechny oblasti rizikového chování žáků může škola sledovat, předcházet jim a snažit se adekvátním způsobem zareagovat. Z tohoto důvodu Salavcová a Mertin (ZŠ a MŠ Údolí Desné, ©2011) vymezili oblasti, kterými se pokusné ověřování přednostně zabývalo:

Ze strany žáka

a) neplnění školních povinností - nenošení pomůcek, neplnění domácích úkolů, odmítání práce při vyučování, záškoláctví

b) nevhodné chování - hrubé vyrušování při vyučování, vulgární chování, nevhodné chování ke spolužákům, zaměstnancům a k ostatní veřejnosti při akcích školy (násilí, agresivita, šikana, kyberšikana), kriminalita, delikvence (např. krádeže), rasismus, xenofobie, intolerance a antisemitismus, nevhodné chování se sexuálním podtextem, vandalismus

c) další typy rizikového chování - kouření včetně poskytování cigaret ostatním, užívání návykových látek včetně jejich poskytování ostatním, netolismus, pití alkoholu včetně jeho poskytování ostatním, nošení nevhodných a nebezpečných předmětů do školy.

Ze strany školy

nedostatečná kontrola žáka, nedostatečná pomoc žákovi, nerespektování důstojnosti žáka,

nedostatečná či nevhodná spolupráce a komunikace s rodiči a žákem.

Ze strany rodičů

nevhodný příklad, psychické nebo tělesné týrání, nedostatečná kontrola školních výsledků dítěte, nedostatečná spolupráce se školou, ohrožování výchovy dítěte, nevhodné chování se sexuálním podtextem, zneužívání formou vlivu sekt a náboženských hnutí.

Odborníci pod vedením dětského psychologa Václava Mertina připravili modelové situace, podle kterých by měly školy řešit různé kázeňské prohřešky. Školy dostanou od Ministerstva školství předlohu, podle níž pak sepíší Individuální výchovný plán na míru každému neukázněnému dítěti (ZŠ a MŠ Údolí Desné, © 2011).

2.2 Výhody smluv s rodiči

Podle zkušeností pedagogů rodiče problémových žáků často sami netuší, jak mají v dané situaci postupovat a co je vlastně třeba pro zlepšení udělat. Sepsaná pravidla by jim v tomto ohledu mohla velmi pomoci. Ředitelka pražské Základní školy generála Janouška Ilona Šťastná používá podobný systém na své škole již léta a říká, že sepsaná pravidla jsou dobrá i pro učitele, protože tak ví, jak se mají chovat nejenom ke kolektivu, ale také k jednotlivým žákům, což je dáno dohodou s rodiči. Podle Šťastné velmi dobře funguje, jestliže dítě udělá určitý pokrok. Rodiče vidí, že se jejich potomek zlepšil, a dochází tak k lepší motivaci pro spolupráci se školou. Podotýká sice, že má zkušenost i s jedinci, kteří nechtějí změny a o děti se nezajímají, ale ve většině případů má dobré zkušenosti (Jandová, 2011).

Také údaje získané ze samotných škol ukazují, že při systematické spolupráci s dítětem i jeho rodiči mohou být výsledky velmi povzbudivé. Podle hodnocení škol došlo při využití smluv k poměrně výraznému zlepšení u žáků se závažnějšími problémy chování. I když u části bylo zlepšení pouze dočasné a u některých šlo jenom o dílčí pokroky (Mertin, 2012).

Podle závěrečné zprávy Národního ústavu pro vzdělávání se Individuální výchovný plán osvědčil jako efektivní nástroj pro řešení rizikového chování žáků. V přibližně 20% případů se podařilo zcela eliminovat rizikové chování žáka. Kdy tato pozitivní změna trvala déle jak tři měsíce. V asi 60% případů došlo k částečnému posunu v chování. Některé typy rizikového chování se podařilo eliminovat. Jiné přetrvávaly anebo pozitivní změna neměla

zatím trvalejší charakter. Ze strany pedagogických pracovníků i zákonných zástupců byl Individuální výchovný plán ve většině případů přijat kladně, pouze v 1% nepřistoupili zákonní zástupci na tuto formu spolupráce se školou (Česká škola, ©2013).

2.3 Nevýhody smluv s rodiči

Někteří odborníci vidí slabé místo smluv v neexistující možnosti, jak jejich nedodržování potrestat. Pokud rodiče nechtějí spolupracovat, škola s tím nic nezmuže. Většina škol se potom obrátí na orgán sociálně-právní ochrany dětí či střediska výchovné péče (Jandová, 2011).

Václav Mertin (2012) k této problematice dodává, že někteří kritici sice uvádějí, že nevytížitelná smlouva a ještě k tomu bez sankcí je vlastně k ničemu, že může pomoci jenom u dětí a rodičů, kteří chtějí spolupracovat, ale také se ukázalo, že někteří rodiče pozitivně zareagovali již na to, že obdrželi písemný návrh smlouvy s hlavičkou MŠMT. Do projektu se zapojily nejen školy, jež měly již vlastní zkušenosti s podobným přístupem, ale také školy, které chtěly vyzkoušet efektivnější metody. Tyto rozdíly mezi školami často vedly k tomu, že některé pokládaly systém za značně přínosný, naopak jiné zase zdůrazňovaly své vlastní zkušenosti, a byly tak mírně zklamané. Od smluv byly totiž z jejich strany očekávány nové postupy a rozšířené pravomoce, ale obojí je bohužel možné zavádět jen na základě zkušeností.

Naplňování Individuálního výchovného plánu mohou provázet i problémy ze strany rodičů. Někteří nenavštěvují školu například z důvodu zaneprázdněnosti, jiní mohou mít zase obavu, že budou kritizováni. Další pak mohou mít představu, že za vzdělání dětí odpovídá škola a oni se o ně nemusí starat, proto odmítají spolupracovat. Setkáváme se také s agresivitou rodičů, kteří jsou zvyklí podobným způsobem jednat v práci nebo v rodině a jiným způsobem ani chovat neumí. Případně zaujmou postoj, že nejlepší obrana je útok, učitel se podle nich zalekne a dá jejich dítěti pokoj. Další reakcí rodičů může být návrh fyzického trestání žáka při přestupku, takové tresty jsou však ze strany učitele nepřijatelné. Také se můžeme setkat s tím, že rodiče problémy dítěte bagatelizují.

Za nejběžnější problém týkající se všech tří zúčastněných stran se považuje fakt, že rodiče slíbí, případně slibují, ale dohodu neplní. V tomto případě je potřeba pozvat rodiče znovu. Může dojít i k tomu, že rodiče odmítnou smlouvu podepsat. Není možné je k tomu nutit.

Škola rodičům sdělí, jak bude tedy sama postupovat a jaké budou další kroky v případě, když opatření nebude stačit k vyřešení problému (Mertin a Krejčová, 2013, s. 162-168).

2.4 Zkušenosti ze zahraničí

V Evropě využívají tyto nástroje standardně hlavně německy mluvící země a ve Velké Británii jsou smlouvy s rodiči povinné a prý velmi účinné. Právě modely z Velké Británie naše ministerstvo velmi zaujaly tím, že nejsou postaveny na sankcích, ale na otevřených rukou, na pomoci rodičům, na metodické podpoře učitelů, kteří si také bohužel někdy neví rady, protože nemají dostatek zkušeností a informací, případně nemají tak silnou osobnost, aby problém zvládli sami (Švancar, 2011b).

2.4.1 Cooperation-Parents-School

V roce 2006 bylo cílem projektu COPASCH analyzovat a porovnat možnosti spolupráce rodičů a škol v některých evropských zemích, a to v Německu, Rakousku, Finsku, Dánsku, Řecku, Maďarsku, Slovinsku, Polsku, Severním Irsku a Velké Británii. Na některých školách zapojených do projektu byly vyzkoušeny smlouvy rodičů se školami. Cílem smluv bylo podpořit spolupráci mezi školou a rodiči a zlepšit učení a chování žáků. Smlouvy nepředstavovaly smlouvy v právním smyslu. Byly dobrovolné a obsahovaly pokyny, cíle a pravidla pro učitele, rodiče a žáky. Všichni zúčastnění byli přesvědčeni, že jsou opravdu důležité pro výchovně vzdělávací proces. Většinou se týkaly povinností zúčastněných rodičů, učitelů a žáků. Součástí byl často i řád školy a zařazeny byly také individuální dohody o formách chování mezi rodiči a žáky. V těchto smlouvách žák předložil slib konkrétního chování, kterého má být dosaženo. Na základě toho pak měl získat pomoc a podporu učitelů a rodičů. V některých případech byli žáci za splnění smlouvy odměněni (MŠMT, © 2011a).

2.4.2 Smlouvy rodičů se školami v Německu

Vzdělávání v Německu je řízeno jednotlivými spolkovými vládami. Podmínky škol a jejich osnovy jsou v jednotlivých zemích odlišné. Centrální řízení federální vládou je omezeno pouze na regulaci a koordinaci profesní přípravy a vědeckého výzkumu. Proto také nejsou řešeny smlouvy rodičů se školami centrálně v celé zemi, ale prostřednictvím jednotlivých spolkových vlád. V některých spolkových zemích tedy uzákoněny jsou, v jiných ne (MŠMT, © 2011a).

2.4.3 Smlouvy rodičů se školami v Anglii

Smlouvy mezi rodiči a školou jsou v Anglii dvojího typu. První typ smluv s názvem Dohoda mezi rodiči a školou (Home-school agreement – HSA) vzešel z postupných reforem anglického školství. Druhý typ smluv se jmenuje Rodičovská smlouva (Parentingcontract) a byl zaveden v roce 2003 jako přímý důsledek přijetí Zákona o protispolečenském chování (Anti-social behaviour Act 2003). Cílem obou smluv je zlepšit spolupráci mezi rodinou a školou ve prospěch dítěte (MŠMT, © 2011b).

Dohoda mezi rodiči a školou

Tato dohoda se uzavírá mezi školou a rodiči všech žáků a školy mají povinnost tento dokument vypracovat. Vytváří jej vedení školy společně s třídními učiteli. Před přijetím musí být probrán s rodiči, žáky, učiteli, dalšími pracovníky škol a příslušnými odpovědnými organizacemi v tzv. konzultačním procesu. Vedení školy musí učinit taková opatření, aby mělo jistotu, že všichni rodiče žáků v rámci povinného vzdělávání podepíší prohlášení, že smlouvu pochopili a že s ní souhlasí. Také samotní žáci mohou být požádáni, aby dokument podepsali. Odmítnutí podepsat dohodu však nesmí vyústit v nepříznivé důsledky pro žáka nebo rodiče a nesmí být ani podmínkou pro jejich vstup do školy.

Porušení dohody jednou ze stran není bohužel nijak napadnutelné soudní cestou. Ředitel školy by neměl disciplinárně trestat nebo vyloučit žáka pouze na základě porušení dohody. V případě, že žák tuto dohodu nedodrжуje, například vážně porušuje školní kázeň, může být disciplinárně potrestán nebo vyloučen v souladu s politikou koncepce dobrého chování ve škole. Školy mají ze zákona (School Standards and Framework Act 1998) povinnost vytvořit koncepci dobrého chování, podepsání dohody je však ze strany rodičů dobrovolné (MŠMT, © 2011b).

V tomto dokumentu je obsažen popis rolí, pravomocí a zodpovědností všech účastníků vzdělávacího procesu, a to jak žáků, učitelů, rodičů, tak i zástupců místní samosprávy. Součástí dokumentu je také systém odměn a trestů. Popisuje postupy, jimiž je potřeba se řídit v případě problematičkého chování a jednání žáka. Odměny za dobré chování mohou být různého druhu, například pochvaly, různá ocenění. Sankce jsou odstupňované a musí respektovat stávající legislativu, zejména pak zákon o lidských právech a zákony proti diskriminaci z hlediska rasy, pohlaví, náboženství či tělesného postižení. V anglických školách je možné zabavovat žákům předměty, které jsou v koncepci dobrého chování uvedeny jako zakázané. Učitelé mohou zadržet žáka na určitou dobu ve škole, provést u něj osobní

prohlídku, vyloučit z hodiny, dočasně vyloučit ze školy, případně i z dané školy vyloučit úplně.

V případě, že dojde k závažnému nebo opakovanému porušování dohody mezi rodinou a školou ze strany žáka, přichází na řadu druhý typ smlouvy – Rodičovská smlouva (MŠMT, © 2011b).

Rodičovská smlouva

Hlavním cílem a významem této smlouvy je snaha, aby se problémy žáků řešily přímo ve škole a tou nejpřirozenější možnou cestou, tedy spoluprací s rodiči. Rodičovská smlouva v podstatě odpovídá sociálně-pedagogickému opatření, jehož cílem je zlepšení socializace problémových žáků. V praxi se tato smlouva týká především dvou hlavních problémů, a to nevhodného chování a záškoláctví (MŠMT, ©2011b).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 REALIZACE ŠETŘENÍ

Zavedení Individuálního výchovného plánu se v současné době vztahuje převážně na školy základní, na středních školách jeho využití není ještě rozšířeno. Proto je cílem empirické části této bakalářské práce zjistit názory rodičů na zavedení Individuálního výchovného plánu na střední škole, kterou jejich potomek navštěvuje.

3.1 Problém šetření

Problémem šetření deskriptivního (popisného) typu bylo zjištění postoje rodičů k samotnému Individuálnímu výchovnému plánu, k možnosti jeho zavedení na střední škole a současně i k realizaci Smluv s rodiči a případnému postihu za neplnění těchto smluv. Šetřením byla shromážděna data, jež byla následně analyzována. Potřebná data byla získána od rodičů studentů jedné střední školy.

3.2 Cíle šetření

Hlavním cílem šetření bylo zmapovat spokojenost rodičů s dosavadní spoluprací se školou, a současně tak zjistit možnost využití Individuálního výchovného plánu na střední škole, na níž jejich potomek studuje.

3.3 Otázky šetření

- Jaká je spokojenost rodičů s dosavadní spoluprací se školou?
- Jaké jsou názory rodičů na zavedení Individuálního výchovného plánu na střední škole, kterou navštěvuje jejich potomek?

3.4 Pojetí šetření

Byla zvolena kvantitativní strategie.

3.5 Metoda šetření

Jako nejvhodnější metoda kvantitativně orientovaného šetření byl použit dotazník, díky němuž lze získat od respondentů velké množství dat za velmi krátkou dobu. Jelikož se předpokládalo, že většina rodiče se ještě s problematikou Individuálního výchovného plánu neselekala, byla do dotazníku vložena stručná charakteristika. Dotazník je tvořen otevřenými, uzavřenými a polouzavřenými otázkami a nachází se v příloze PI.

3.6 Soubor a způsob jeho výběru

Jako subjekty šetření byli zvoleni rodiče studentů vybrané střední školy. Při realizaci bylo formou obálek s dotazníkem osloveno celkem 120 rodičů. Škola byla vybrána na základě dostupného výběru. Obálky s dotazníky byly předány ředitelce školy a ta pak zajistila jejich předání studentům. Po určité době byly od nich zase vybrány. Pomocí náhodného výběru se šetření týkalo studentů ve věku od 15 do 19 let a dotazníky pro rodiče jim byly rozdány tak, aby zastoupení žáků ve všech ročnících bylo rovnoměrné. Ze 120 obálek s dotazníky bylo vráceno 56, z toho dvě obálky obsahovaly nevyplněné dotazníky, které byly z šetření vyloučeny. Konečné vyhodnocení bylo ve finále realizováno pomocí vyplněných dotazníků od 54 respondentů.

3.7 Analýza dat

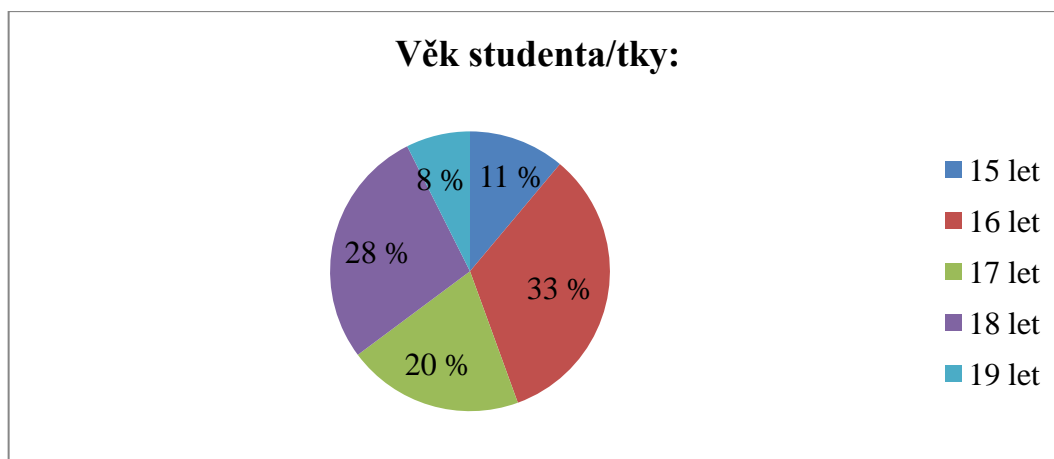
Získaná data jsou interpretována pomocí grafů.

Limity šetření - nelze výsledky zobecňovat a dotazník jako takový má nevýhodu, že respondenti odpovídají lépe, než jaká je skutečnost.

4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

Otázka č. 1., jež zjišťovala **pohlaví studentů**, ukázala, že z 54 studentů, jejichž rodiče údaje vyplnili, bylo **44 studentek** (82%) a **10 studentů** (18%). Tento fakt může vypovídat o tom, že na střední škole, kde bylo šetření realizováno, je patrně větší zastoupení dívek.

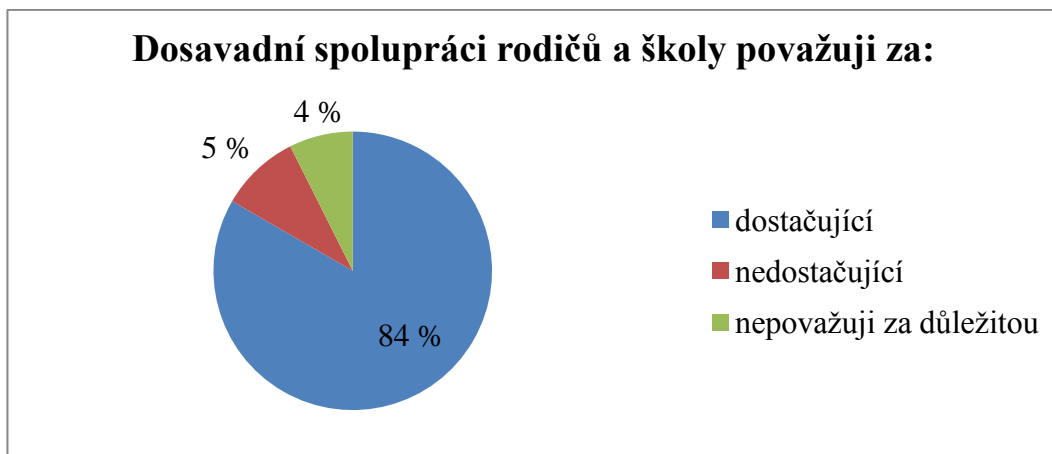
Otázkou č. 2. spojenou s **věkem studentů** se zjistilo, že ve vzorku určeném k šetření bylo zastoupeno **54 studentů ve věku od 15 do 19 let**. Z tohoto údaje je možné usuzovat, že v podkladech pro vyhodnocování jsou zahrnuti zástupci ze všech ročníků střední školy.

Obr. 1 Výsledky šetření otázka č. 2

Otázka č. 3 se zaměřila na **pohlaví samotných respondentů**. Z 54 rodičů, kteří se rozhodli účastnit mého šetření, je **43 žen** (80%) a **11 mužů** (20%). Tento výsledek se logicky odvíjí od faktu, že starost o děti je většinou doménou žen. V dnešní době se však často stává, že rodiče si mohou své role vyměnit. Matka je více zaneprázdněná než otec a ten pak přebírá část jejích povinností v rodině.

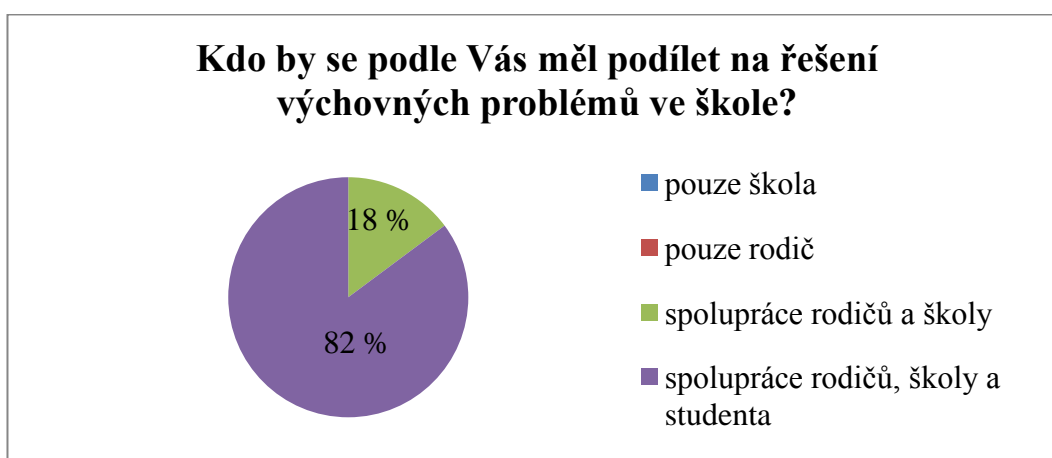
V otázce č. 4 se měli respondenti vyjádřit k **dosavadní spolupráci se školou**. Většina z nich ji považovala za dostačující.

Obr. 2 Výsledky šetření otázka č. 4

Otázka č. 5. zjišťovala, zda by rodiče **využili aktivní a dlouhodobější spolupráci při řešení problémů** v případě, kdyby se jejich potomek dopustil ve škole nějakých kázeňských přestupků. Ochetno aktivněji a dlouhodoběji spolupracovat bylo **52 respondentů** (96%), **2 respondenti** (4%) se neuměli vyjádřit. Tyto výsledky vypovídají o tom, že rodiče si uvědomují potřebu řešit kázeňské problémy a se školou spolupracovat.

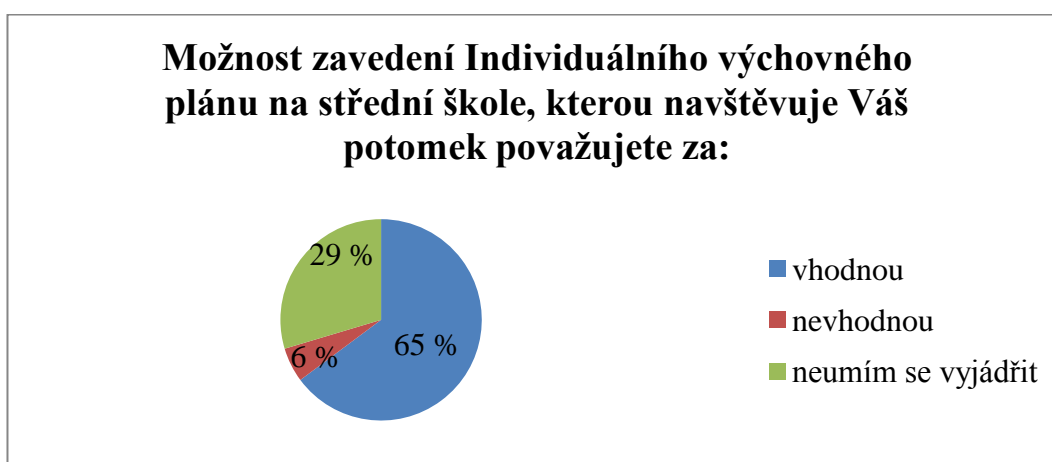
Otázka č. 6 se zabývala názory respondentů na samotnou **spolupráci při řešení výchovných problémů**, konkrétně tím, kdo všechno by se měl na tomto řešení podílet. Žádný z dotázaných nepovažoval za dobré řešení ponechat vše jenom na škole nebo jenom na rodičích. Většina respondentů považovala za optimální zapojení všech zúčastněných stran včetně samotného žáka. Tato zjištěná skutečnost je velmi pozitivní, protože Individuální výchovný plán je postaven právě na takové formě spolupráce.

Obr. 3 Výsledky šetření otázka č. 6

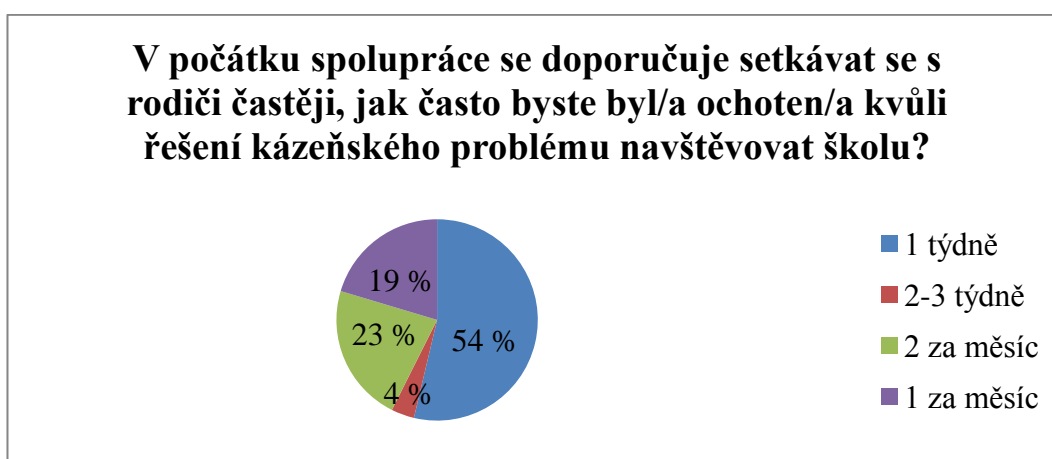
Otázka č. 7. je již zaměřena na problematiku týkající se Individuálního výchovného plánu. Protože tento dokument je poněkud novou záležitostí a je zatím realizován pouze na zá-

kladních školách, byli respondenti prostřednictvím jeho stručné charakteristiky v dotazníku s touto problematikou seznámeni. Po jejím přečtení se měli vyjádřit, zda považují **možnost zavedení Individuálního výchovného plánu na střední škole, kterou navštěvuje jejich potomek**, za vhodnou, nevhodnou, případně zda se z nějakého důvodu neumí vyjádřit. Většina by byla pro zavedení Individuálního výchovného plánu, 3 respondenti s jeho realizací na jejich škole sice nesouhlasili, ale z toho, že vyplnili i další část dotazníku, je možné usoudit, že je tato novinka v řešení kázeňských problémů nějakým způsobem oslovila nebo zaujala.

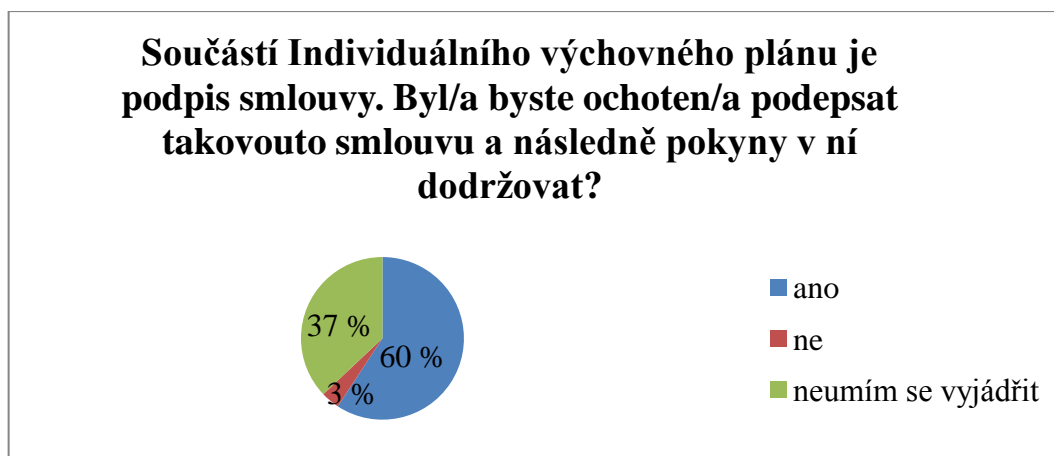
Obr. 4 Výsledky šetření otázka č. 7

Pomocí otázky č. 8. jsem zjišťovala, **jak často jsou respondenti ochotni navštěvovat školu kvůli řešení kázeňských problémů svého potomka**, jelikož v počátku spolupráce v rámci Individuálního výchovného plánu **se doporučuje setkávat se s rodiči častěji**. Předpokládám, že na tuto otázku odpovídali převážně s ohledem na své časové možnosti a pracovní vytíženost.

Obr. 5 Výsledky šetření otázka č. 8

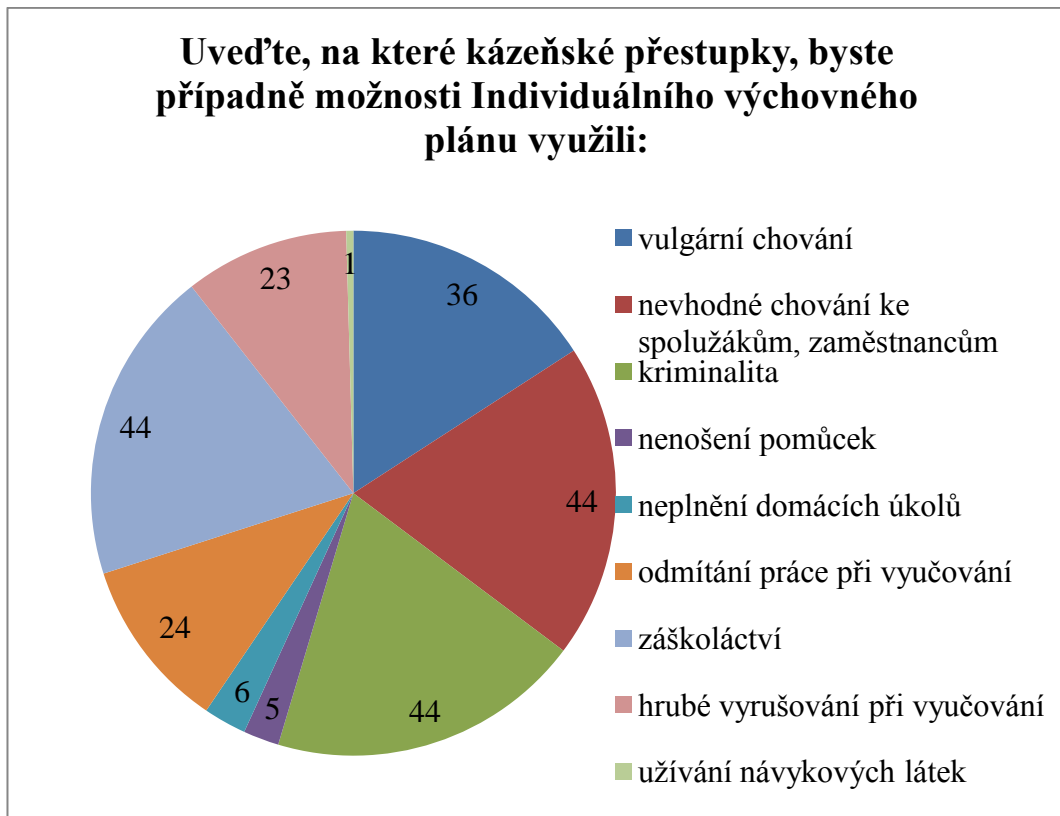
Otázka č. 9 se věnovala názorům respondentů na **podpis smlouvy**, jež je součástí Individuálního výchovného plánu, **a také následného dodržování pokynů, které obsahuje**. Velká část odpověděla ano, 2 respondenti nebyli ochotni přistoupit na dané podmínky a právě u této otázky jsme setkali s velkým počtem respondentů, kteří se nedokázali vyjádřit. Tento jev může být spjat s tím, že pro respondenty je to poněkud nová záležitost, s níž nemají zatím žádnou osobní zkušenost, a proto mohou jednat opatrněji.

Obr. 6 Výsledky šetření otázka č. 9

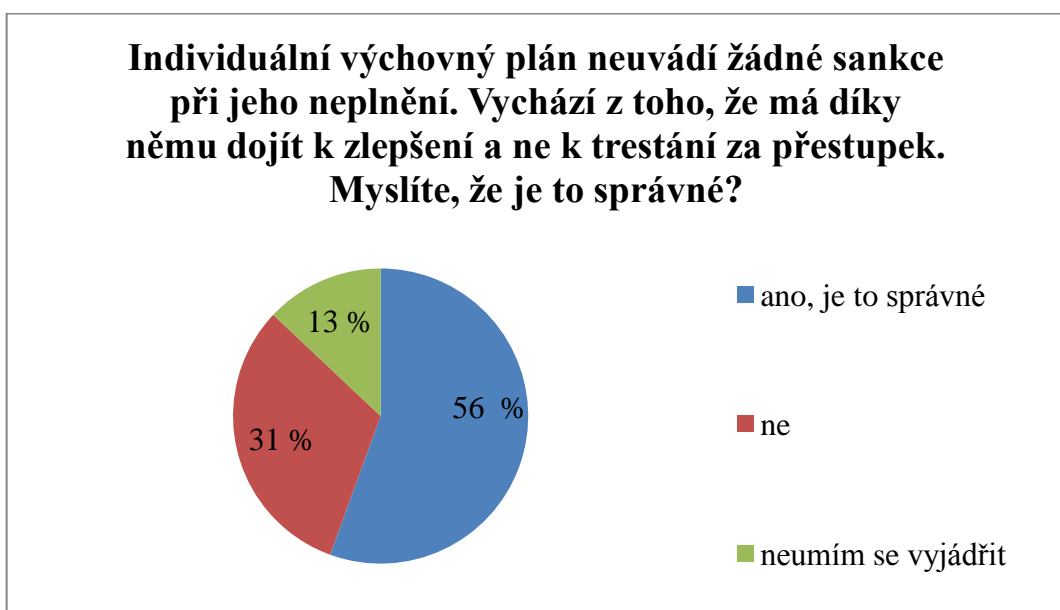
V otázce č. 10 se respondenti mohli vyjádřit, na **které kázeňské přestupky by v případě možnosti Individuální výchovný plán využili**. Měli možnost vybrat si několik odpovědí z mnoha možností a případně i doplnit své vlastní návrhy pomocí - odpovědi jiné uveďte. Jeden respondent u této odpovědi doplnil ještě jednu možnost, a to užívání návykových látek. I další respondent označil tuto možnost, ale bohužel neuvedl nic konkrétního, jeho odpověď proto nebylo možné vyhodnotit. Ze získaných výsledků lze konstatovat, že rodiče by Individuální výchovný plán použili převážně k řešení závažnějších kázeňských přestupků.

Obr. 7 Výsledky šetření otázka č. 10

V následující otázce č. 11 měli respondenti posoudit, zda **je správné, že Individuální výchovný plán neuvádí žádné sankce při jeho neplnění. Vychází se totiž z toho, že díky němu se má dojít ke zlepšení a ne k trestání za přestupek.** Většina souhlasila s tím, že je správné, když sankce nejsou používány.

Obr. 8 Výsledky šetření otázka č. 11

Poslední otázka č. 12 nabízela respondentům možnost vyjádřit se k tomu, co **považují v Individuálním výchovném plánu při řešení výchovných problémů za nejdůležitější**. Za nejdůležitější považuje spolupráci rodičů, školy a studenta **45 respondentů** (84%), pro **9 respondentů** (16%) je podstatné, že je dobrovolný, a žádný respondent nezvolil odpověď, že neobsahuje sankce.

5 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Šetření, jehož hlavním cílem bylo zmapovat spokojenost rodičů s dosavadní spoluprací se školou a zároveň tak zjistit možnost zavedení a využití Individuálního výchovného plánu na střední škole, kterou jejich potomek navštěvuje, se dle výsledků ukázalo pozitivním.

Z tohoto šetření vyplynulo, že rodiče žáků navštěvujících jednu vybranou střední školu by se zavedením Individuálního výchovného plánu na škole, kterou jejich potomek navštěvuje, převážně souhlasili, a to z celkového počtu 54 dotazovaných se v 65%, možnost zavedení zdála vhodnou. S tímto výsledkem jsem spokojena, dává naději na zlepšení se výchovných problémů, kterou jsou na středních školách čím dál tím častější. Dalším 6% se zavedení zdá nevhodným. Zde je možno polemizovat, jestli je důvodem k tomuto názoru pouze to, že se jednalo o rodiče dětí, které výchovné problémy nemají, nebo zda jde opravdu o rodiče, kteří nehodlají situaci řešit. Ještě je třeba dodat, že možnost využití tohoto plánu je zavedena pouze na školách základních, kdežto na středních a v mateřských školách je jeho zavedení dobrovolné. Také využití Individuálního výchovného plánu samotnými rodiči je založeno na dobrovolnosti. Dotazovaní rodiče vyhodnotili dosavadní spolupráci se školou jako dostačující (celých 84% respondentů) a převážná většina si je vědoma, že je potřeba v případě kázeňských problémů využít aktivnější a dlouhodobější spolupráce při řešení problému (96% dotazovaných). Obě tato zjištění jsou pozitivním řešením jakéhokoliv problému, protože tento je vždy založen na spolupráci všech zainteresovaných stran, bez ní by každé řešení ztrácelo svůj smysl. Velmi pozitivní bylo také zjištění, že rodiče preferují při řešení problémů i zapojení samotného žáka, žádný rodič nepovažoval řešení problému pouze za věc školy či pouze rodičů. Toto zjištění je velmi důležité pro možnost zavedení Individuálního výchovného plánu na jejich škole, protože Individuální výchovný plán je přímo postaven na vzájemné spolupráci, školy, rodičů a žáka. Žák by si v těchto případech měl plně uvědomit, že snahou rodičů i školy je jen docílení jeho dobra a že bez jeho spolupráce a ochotě něco změnit tato snaha přijde vniveč.

Jelikož problematika Individuálního výchovného plánu je poněkud novější záležitostí a jeho realizace probíhá převážně na školách základních, není bohužel v současné době možné využít porovnání výsledků šetření s jinými dostupnými fakty. Při šetření bylo v dotazníku použito stručné vysvětlení problematiky, jelikož jsem předpokládala, že rodiče se nemuseli doposud s Individuálním výchovným plánem setkat. Velký počet rodičů považuje jeho zavedení na střední škole, kterou navštěvuje jejich potomek, za vhodné (65%

dotazovaných), pouze malé množství využilo opačné možnosti (6% dotazovaných), zbylých 29% se nijak nevyjádřilo. V případě realizace Individuálního výchovného plánu bylo nejvíce rodičů ochotno navštěvovat školu jedenkrát týdně, což také svědčí o tom, že si rodiče uvědomují, že spolupráce je nutná, ale určitě se jejich možnosti návštěv budou odvíjet od pracovního vytížení a podobně. Pokud nějaký rodič uváděl jiné časové údaje, nelze tento fakt interpretovat jako nezáměr o řešení problému, ale spíše je možné, že mu jeho pracovní vytíženost nedovolí jiné řešení. Každopádně všichni respondenti zvolili alespoň jednu možnost z nabízených časových variant. V nejnútnejším případě tedy alespoň jedenkrát měsíčně (19% dotazovaných), ostatní byli pro častější návštěvy školy. V tomto případě by bylo dobré popřemýšlet i o jiné formě spolupráce, jako například telefonická komunikace, komunikace emailem atd. U dotazu na podpis smlouvy a následné dodržování pokynů většina rodičů souhlasila (60% respondentů), ale objevuje se zde i hodně odpovědí, kdy se rodiče neuměli vyjádřit (37% respondentů), to může být patrně způsobeno tím, že tato problematika je pro ně poněkud nová, a oni ještě nemají, svoje vlastní zkušenosti. 3% se k podpisu smlouvy vyjádřila záporně.

Z šetření vyplynulo také to, že rodiče by preferovali využití Individuálního výchovného plánu převážně na závažnější přestupky. Nejčastěji uváděnými (44 respondentů) byly přestupky typu záškoláctví, kriminalita i nevhodné chování ke spolužákům a zaměstnancům. 36 dotazovaných uvedlo jako další kázeňský problém vulgární chování. Dalšími přestupky (24 dotazovaných) bylo odmítání práce při hodinách a hrubé vyrušování v hodinách (23 respondentů). K řešení méně závažných přestupků, jako například nenošení pomůcek nebo neplnění domácích úkolů, nebylo zavedení a využití Individuálního výchovného plánu ze strany rodičů považováno za důležité. K tomuto zjištění je možné také dodat, že kdyby došlo k eliminaci méně závažných přestupků již na základní škole, byl by na středních školách Individuální výchovný plán používán skutečně pouze k řešení závažnějších kázeňských přestupků. Na druhou stranu poměrná část základních škol se proti lajdáctví svých žáků snaží bojovat. I oni se však setkávají s absencí podpory ze strany rodičů, bez které se nelze pohnout z místa. Z toho vyplývá, že nezbytnost spolupráce škol a rodin je prioritou v boji proti nežádoucímu chování našich žáků.

Individuální výchovný plán neuvádí žádné sankce při jeho neplnění. Převážná část rodičů tuto možnost schvaluje (56% respondentů), jelikož má pomocí něj dojít k zlepšení a ne k trestání za přestupek. Avšak ne každý žák i rodič je ochoten slyšet jen na domluvy, byť písmenné a podepsané. V některých případech by sankce byly zřejmě jediným řešením.

Podívám-li se na tuto problematiku očima žáka, který má značné kázeňské potíže, přijde mi smlouva jako zbytečnost. Tento žák bývá nezvladatelným i v domácím prostředí a nějaká smlouva, která nemá pro žáka žádné negativní dopady, je zhola zbytečnou. Výhodou středních škol oproti školám základním je, že ony mají možnost žáka vyloučit, pokud jeho chování přesahuje únosnou míru. Tuto skutečnost týkající se Individuálního výchovného plánu lze označit za nejvíce diskutovanou při jeho samotném vzniku a při realizaci pokusného ověřování na základních školách. Z mého šetření vyplynulo, že rodiče nepovažovali to, že Individuální výchovný plán neobsahuje žádné sankce za největší přednost; dokonce žádný rodič tuto možnost neuvedl jako nejdůležitější. Naopak za naprosto nejdůležitější kritérium a vlastně by se dalo říci i přednost Individuálního výchovného plánu byla označena spolupráce rodičů, školy a studenta (84% respondentů) na řešení vzniklého problému, a některým rodičům imponovala jeho dobrovolnost (16% dotazovaných). Jak již bylo výše uvedeno, spolupráce všech stran, je jediným možným řešením. Je trochu smutné, že většina rodičů by ke spolupráci byla dohnána až smluvně. Tento fakt by měl být samozřejmostí. Výchova dětí ze strany rodičů i odborných organizací je přece cílem našeho školského systému.

Závěrem lze jen dodat, že hlavní cíl mé práce byl naplněn. Převážná většina dotazovaných rodičů je s dosavadní spoluprací školy spokojena a k otázce zavedení Individuálního výchovného plánu se vyjádřila pozitivně.

ZÁVĚR

Zavedení Individuálního výchovného plánu na středních školách by bylo dalším pomocným krokem k eliminaci některých kázeňských přestupků, pro rodiče středoškoláků hlavně těch závažnějších, a také by mohli počítat s účinnou pomocí při řešení těchto problémů, se kterými si často neumí poradit sami. Současně by došlo také ke zlepšení pracovních podmínek kantorů, jejichž práce je v současných podmínkách mnohdy nelehká, dalo by se i říci životu nebezpečná, a to počínaje základními školami. S tímto problémem souvisí i zlepšení podmínek pro studenty, kteří nemají problémy s kázní a chování neukázněných spolužáků na ně působí negativně. Jejich školní výsledky často neodpovídají jejich znalostem a dovednostem. Ve škole jsou nespokojeni, nic se nenaučí, a často to končí jejich odchodem na školy jiné, které ale nebyly jejich snem. Výběr střední školy je náročným krokem pro celou rodinu. Škola je vybírána s ohledy na budoucnost žáka, která může být nevhodným chování spolužáků značně narušena. Dalším pozitivem zavedení Individuálního plánu je i to, že v některých případech dojde ke zlepšení spolupráce rodičů a školy. Při zavedení tohoto plánu je velmi důležité ze strany kantorů uvědomění si, že základem řešení problémů není pouze sepsat a podepsat Individuální výchovný plán, ale velmi důležitá je jejich systematická a promyšlená práce.

Bohužel ani mé šetření nezmění nic na faktu, že hlavními iniciátory projevů žáků jsou rodiče a rodina celkově. Výchova v rodině je rozdělena na několik typů. Ideálem je rodina, ve které je zdravé klima, všichni členové žijí v harmonii a výchova směřuje správným směrem. Bohužel takových rodin je málo. Stále více se přibližujeme výchovám z jiných zemí (např. USA). Jako příklad uvádím liberální výchovu, kdy si dítě může dělat beztrestně, co chce. Nemá žádné hranice, za které nesmí, a tento problém se s ním dále nese na školy i do budoucího života. Než si rodiče uvědomí svou chybu je pozdě něco měnit. Druhým extrémem je výchova autoritativní, zde je dítě naopak omezováno ve všem, co dělá, často i fyzicky či psychicky trestáno. Zde se naopak rodí děti, které se často stávají agresory na školách a jejich chování se stává nebezpečným pro ně i jejich okolí. Dalšími faktory, které se podílejí na výchově dětí a které je ovlivňují, jsou vrstevníci, media a také společenské klima. Výchovu v rodinách a další faktory sice škola nemůže nijak výrazněji ovlivnit, ale Individuální výchovný plán může být ideálním nástrojem, jak rodičům pomoci najít správný směr při řešení případných výchovných problémů jejich potomků. Může jim ukázat, že i touto cestou spolupráce je možné docílit zlepšení chování a současně je může obohatit i o nové zkušenosti dále využitelné při výchově. Vždyť právě Individuální výchovný

plán nabízí nejenom společnou spolupráci, ale také i možnost aktivního zapojení rodiny při řešení vzniklého problému. Tak proč nevyzkoušet tuto nabízenou možnost, vždyť v rámci nápravy problémů s chováním nebude možností nikdy dost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AUGER, Marie-Therese a Christiane Boucharlat, 2005. *Učitel a problémový žák*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-907-0.
- BENDL, Stanislav, 2004. *Jak předcházet nekázni, aneb kázeňské prostředky*. Praha: ISV nakladatelství. ISBN 80-86642-14-3.
- BENDL, Stanislav, 2011a. *Školní kázeň v teorii a praxi*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-432-2.
- BENDL, Stanislav, 2011b. *Kázeňské problémy ve škole*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-436-0.
- MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ, 2013. *Problémy s chováním ve škole - jak na ně: Individuální výchovný plán*. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika. ISBN 978-80-7478-026-4.
- ŠVANCAR, Ramil, 2011a. Pilotní projekt smluv s rodiči - Ministrovo dítě, na které se nepočítalo s penězi. *Učitelské noviny*. Praha: Gnosis, roč. 114, č. 32, s. 14-16. ISSN 0139-5718.
- ŠVANCAR, Ramil, 2011b. Smlouvy s rodiči – individuální výchovné plány – první výkop. *Učitelské noviny*. Praha: Gnosis, roč. 114, č. 16. ISSN 0139-5718.
- VALÍŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ et al., 2007. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1734-0.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- Česká škola, © 2013. Smlouvy s rodiči budou k využití pro všechny školy. *Ceskaskola.cz* [online]. [cit. 2013-12-2]. Dostupné <http://www.ceskaskola.cz/2013/12/smlouvy-s-budou-k-pro-vsechny-skoly.html>
- ČŠI, © 2012-2013. Z dotazů zaslaných České školní inspekci a odpovědi na ně. *Csicer.cz* [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Poradna-QL/Poradna/Informace-pro-zaky-a-rodice/Z-dotazu-zaslanych-Ceske-skolni-inspekci-a-odpoved>
- JANDOVÁ, Hana, 2011. *Dítě ruší výuku, přijed'te. Smlouvy s rodiči pomáhají* [online]. 5. října 2011 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/skolstvi/dite-rusi-vyuku-prijedte-smlouvy-s-rodici-pomahaji_213731.html#Ur7_cLQhPl8

- JIŘIČKA, Jan, 2013. *Školy můžou uzavírat smlouvy s rodiči rošťáků, rozhodlo ministerstvo* [online]. 4. prosince 2013 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ministerstvo-povolilo-smlouvy-s-rodici-fdx-/domaci.aspx?c=A131204_204238_domaci_jj
- MERTIN, Václav, 2012. *Před výchovnými problémy se utéct nedá*. Rodina a škola. Portál [online]. 5. září 2012 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/casopisy/ras/ukazky/-pred-vychovnymi-problemy-se-utect-neda-/48436/>
- MŠMT, © 2011a. Další informace o dohodách rodičů se školami v Evropě. *Msm.cz* [online]. [cit. 2013-12-27]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/file/15307>
- MŠMT, © 2011b. Systém smluv s rodiči se školou v Anglii. *Msm.cz* [online]. [cit. 2013-12-27]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/file/15306>
- MŠMT, © 2012. Pilot „Smluv s rodiči“ je úspěšný. *Msm.cz* [online]. [cit. 2013-12-25]. Dostupné z: www.msm.cz/ministerstvo/novinar/pilot-smluv-s-rodici-je-uspesny
- MŠMT, © 2013a. Souhrnná závěrečná zpráva z dvouletého pokusného ověřování Individuálního výchovného programu (smlouvy s rodiči). *Msm.cz* [online]. [cit. 2013-12-25]. Dostupné z: <http://www.msm.cz/file/32875/>
- MŠMT, © 2013b. Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků. *Msm.cz* [online]. [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: www.msm.cz/file/32879?highlightWords=Individuální+výchovný+program
- ZŠ a MŠ Údolí Desné © 2011. Metodické pokyny k pokusnému ověřování nové formy spolupráce s rodinou a školní péče o žáky, u kterých se projevuje rizikové chování, a k zavedení Individuálního výchovného plánu. *Skolydesna.cz* [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.skolydesna.cz/admin/files/ModuleText/89-METODICKE-POKYNY-K-PO-IVyP.pdf>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠMT ČR   Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

WHO   World Health Organization – Světová zdravotnická organizace.

COPASCH   Cooperation parents and school – projekt EU.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Výsledky šetření otázka č. 2	29
Obr. 2 Výsledky šetření otázka č. 4	30
Obr. 3 Výsledky šetření otázka č. 6	30
Obr. 4 Výsledky šetření otázka č. 7	31
Obr. 5 Výsledky šetření otázka č. 8	31
Obr. 6 Výsledky šetření otázka č. 9	32
Obr. 7 Výsledky šetření otázka č. 10	33
Obr. 8 Výsledky šetření otázka č. 11	33

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Řešení rizikového chování žáka v rámci školy (MŠMT, ©2013b) .....</i>	19
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

P I   Dotazník.

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení rodiče,

Ráda bych Vás v krátkosti seznámila s Individuálním výchovným plánem a obrátila se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je anonymní a proto neuvádějte prosím své jméno. Vámi poskytnuté informace poslouží pouze ke zpracování mé bakalářské práce. Prosím Vás tímto o pravdivé vyplnění mého dotazníku.

Děkuji Vám za spolupráci

Alena Petrjanošová

1. Pohlaví Vašeho potomka, navštěvujícího střední školu?

- a) žena
- b) muž

2. Věk studenta/tky?

Prosím uveďte:.....

3. Uveďte prosím Váš příbuzenský vztah ke studentovi/tce:

- a) otec
- b) matka
- c) jiný, uveďte:

4. Dosavadní spolupráci rodičů a školy považujete za:

- a) dostačující
- b) nedostačující
- c) spolupráci nepovažuji za důležitou

5. V případě, že by Váš potomek měl nějaké kázeňské problémy ve škole, využil/a byste možnosti aktivní a dlouhodobější spolupráce při řešení problému?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím se vyjádřit

6. Kdo by se podle Vás měl podílet na řešení výchovných problémů ve škole?

- a) pouze škola
- b) pouze rodiče
- c) spolupráce rodičů a školy
- d) spolupráce rodičů, školy a studenta

Individuální výchovný plán je forma spolupráce mezi školou, žákem, zákonným zástupcem, případně další zúčastněnou stranou, při řešení rizikového chování žáka. Cílem je odstranit rizikové chování žáka a předejít tak důsledkům z tohoto chování vycházejícím. Při řešení problému se škola obrací k zákonnému zástupci žáka jako k partnerovi, s nímž pracuje na dosažení stejného cíle – odstranění rizikového chování žáka. Soustředěný a jednotný tlak obou důležitých institucí (školy a rodiny) na žáka zvyšuje pravděpodobnost úspěchu.

7. Možnost zavedení Individuálního výchovného plánu na střední škole, kterou navštěvuje Váš potomek, považujete za:

- a) vhodnou
- b) nevhodnou
- c) neumím se vyjádřit

8. V počátku spolupráce se doporučuje setkávat se s rodiči častěji, jak často byste byl/a ochoten/a kvůli řešení kázeňského problému navštěvovat školu?

- a) 1 týdně
- b) 2-3 týdně
- c) 2 za měsíc
- d) 1 za měsíc

9. Součástí Individuálního výchovného plánu je podpis smlouvy. Byl/a byste ochoten/a podepsat takovou smlouvu a následně pokyny v ní dodržovat?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím se vyjádřit

10. Uved'te, na které kázeňské přestupky, byste případně možnosti Individuálního výchovného plánu využili. Je možné zaznačit více odpovědí.

- a) hrubé vyrušování při vyučování
- b) vulgární chování
- c) nevhodné chování ke spolužákům, zaměstnancům
- d) kriminalita
- e) nenošení pomůcek
- f) neplnění domácích úkolů
- g) odmítání práce při vyučování
- h) záškoláctví
- i) jiné uved'te

11. Individuální výchovný plán neuvádí žádné sankce při jeho neplnění. Vychází z toho, že má díky němu dojít k zlepšení a ne k trestání za přestupek. Myslíte si, že je to správné?

- a) ano, je to správné
- b) ne, je třeba použít sankce, aby bylo docíleno potřebného efektu
- c) neumím se vyjádřit

12. Co v Individuálním výchovném plánu při řešení výchovných problémů je podle Vás nejdůležitější?

- a) neobsahuje sankce
- b) spolupráce rodičů, školy a studenta na řešení problému
- c) je dobrovolný